

[Pradžia](#) > ... > [Jūsų Teisės](#) > [Pagrindinės Teisės](#) > Croatia

Valstybių narių geriausia patirtis taikant Chartiją

Turinį pateikė

Kroatija



Kroatija

Zagrebo žmogaus teisių namai (kr. Kuća ljudskih prava Zagreb) kiekvienais metais dalyvauja Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūros (FRA) apklausoje, atliekamoje rengiant jos metinę pagrindinių teisių ataskaitą, apimančią skyrių apie naudojimąsi Pagrindinių teisių chartija nacionaliniu lygmeniu. Toje ataskaitoje apžvelgiama valstybių narių teismų praktika, kurioje remiamasi Chartija arba daroma nuoroda į ją, naudojimasis Chartija per parlamentines diskusijas ir priimant naujus teisės aktus, taip pat Chartijos reprezentavimas akademinės spaudos straipsniuose. Po šios ES pagrindinių teisių agentūros ataskaitos paskelbimo Zagrebo žmogaus teisių namai ją išplatina ir paskelbia savo socialinės žiniasklaidos platformose. Be to, Zagrebo žmogaus teisių namuose 2019 m. sausio 31 d. įvyko ES pagrindinių teisių agentūros ir Kroatijos ombudsmenės biuro (kr. Ured pučke pravobraniteljice) organizuotas seminaras apie ES pagrindinių teisių chartiją. Šiame seminare, kuriame dalyvavo pilietinės visuomenės ir nepriklausomų žmogaus teisių institucijų atstovai ir kiti suinteresuoti teisės specialistai, nagrinėtos tokios temos kaip Chartijos reikšmė ir funkcijos, o kartu per visą dieną trukusį mokymo kursą vyko su jos taikymu praktikoje susijusios pratybos.

Kaip Chartija taikoma jūsų šalyje ir informuotumas apie ją

Vyriausybės politika, kuria skatinama, kad teisės aktų leidėjas, administracinės institucijos, teisėsaugos institucijos ir teismai taikytų Chartiją ir apie ją žinotų

2017–2022 m. nacionaliniame kovos su diskriminacija plane (Nacionalinis planas) Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija minima įvadinuose skyriuose, ypač daug dėmesio skiriant Chartijos 21 straipsniui, kuriuo uždrausta bet kokia diskriminacija dėl lyties, rasės, odos spalvos, etninės ar socialinės kilmės, genetinių bruožų, kalbos, religijos ar tikėjimo, politinių ar kitokių pažiūrų, priklausymo tautinei mažumai, turtinės padėties, gimimo, negalios, amžiaus ar seksualinės orientacijos. Nacionalinio plano skyriuje dėl būsto prieinamumo aiškiai daroma nuoroda į Chartijos 34 straipsnio 3 dalį, kurioje pabrėžiama, kad, siekdama įveikti socialinę atskirtį ir skurdą, Europos Sąjunga pripažįsta ir gerbia teisę į socialinę paramą ir paramą aprūpinant būstu, kad būtų užtikrintos tinkamos gyvenimo sąlygos visiems neturintiems pakankamai lėšų. Nacionalinio plano prioritetinės sritys yra orientuotos, be kita ko, į ES pagrindinių teisių chartijoje aiškiai nurodytas teises, kaip antai būsto, socialinės apsaugos, sveikatos priežiūros, paslaugų ir prekių prieinamumą.

Veiksmingas ES pagrindinių teisių chartijos taikymas yra viena iš Europos struktūrinių fondų paramos įgyvendinimo horizontaliųjų sąlygų. Todėl Regionų vystymosi ir ES fondų paramos ministerijos (kr. *Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije*) parengtame veiksmų plane, pagal kurį stebimas reikiamų sąlygų (ex ante sąlygų) įvykdymas, nustatyta, kaip bus užtikrinamas šio kriterijaus įgyvendinimas. Regionų vystymosi ir ES fondų paramos ministerija turi organizuoti visų ES fondų valdymo ir kontrolės sistemoje dalyvaujančių darbuotojų mokymą. Nuo 2015 m. vyksta mokymo kursai pavadinimu „Kova su diskriminacija, lyčių lygybė ir Jungtinių Tautų neįgalųjų teisių konvencijos taikymas ESI fonduose“. Juose jau dalyvavo 1 500 asmenų, dirbančių ESI fondų valdymo ir kontrolės srityje, ir šie kursai bus toliau teikiami visiems šioje sistemoje naujai pradantiems dirbti asmenims. Teikiamas mokymas iš viso 22 institucijoms, įskaitant atsakingas ministerijas ir įgyvendinančiąsias agentūras, ir ypač tokioms valstybės administravimo institucijoms kaip Jūrų, transporto ir infrastruktūros ministerija (kr. *Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture*), Aplinkos apsaugos ir energetikos ministerija (kr. *Ministarstvo zaštite okoliša i energetike*), Statybos ir fizinės aplinkos planavimo ministerija (kr. *Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja*), Turizmo ministerija (kr. *Ministarstvo turizma*), Sveikatos apsaugos ministerija (kr. *Ministarstvo zdravstva*), Ekonomikos, verslumo ir amatų ministerija (kr. *Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta*), Kultūros ministerija (kr. *Ministarstvo kulture*), Žemės ūkio ministerija (kr. *Ministarstvo poljoprivrede*), Finansų ministerija (kr. *Ministarstvo financija*), Mokslo ir švietimo ministerija (kr. *Ministarstvo znanosti i obrazovanja*), Regionų vystymosi ir ES fondų paramos ministerija, Darbo ir pensijų sistemos ministerija (kr. *Ministarstvo rada i mirovinskog sustava*) ir Demografijos, šeimos, jaunimo ir socialinės politikos ministerija (kr. *Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku*). Mokymo kursai vykdomi bendradarbiaujant su Kroatijos vyriausybės Žmogaus teisių ir tautinių mažumų teisių biuru (kr. *Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina*), Demografijos, šeimos, jaunimo ir socialinės politikos ministerija, Ombudsmenės biuru ir Neįgalųjų reikalų ombudsmenės biuru (kr. *Ured pravobraniteljice za osobe s invaliditetom*). Vykdam šį mokymą išaiškinama Kroatijoje veikianti kovos su diskriminacija teisinė sistema, įskaitant ES pagrindinių teisių chartiją. Planuojama, kad ateityje vadovaujančiosios institucijos, valdydamos ESI fondų lėšas kitu finansavimo laikotarpiu, toliau vykdys mokymo kursus, kuriuose daugiau dėmesio skiriama ES pagrindinių teisių chartijai.

Be to, Regionų vystymosi ir ES fondų paramos ministerijos įgyvendinamame ex ante sąlygų vykdymo stebėsenos veiksmų plane pabrėžiama, kad Gairėse ES fondų paramos gavėjams (*Gairės pareiškėjams*) taip pat nustatyta strateginė teisinė sistema su nuoroda į ES pagrindinių teisių chartiją. Tačiau ateinančiu laikotarpiu, siekiant suteikti ES fondų finansuojamų veiksmų atitikties Chartijai tikrinimo mechanizmą, į *Gairės pareiškėjams* bus įtraukta prievolė, kad veiksmai atitiktų Chartiją. Vadovaujančiosios institucijos turi parengti kontrolinius sąrašus visoms įstaigoms, skelbiančioms kvietimus pareiškėjams, – jos turės tokiame sąrašė aiškiai nurodyti, ar skelbiami kvietimai yra suderinami su Chartija.

Be to, ES pagrindinių teisių chartija yra neatsiejama ESI fondų valdymo sistemos dalis, ypač pagal *Konkurencingumo ir sanglaudos 2014–2020 m. veiksmų programą* (OPCC). Tuo tikslu Regionų vystymosi ir ES fondų paramos ministerija (MRRFEU) 2016 m. gegužės 31 d. priėmė sprendimą dėl horizontaliųjų principų taikymo, kuriuo nustatyta, kad „pagal OPCC finansuojamos intervencinės priemonės turi ne tik atitikti lygybės principus, bet ir skatinti praktikoje, kur tik įmanoma, taikyti lygių galimybių, nediskriminavimo ir prieinamumo politiką.“ Ši nuostata visiškai atitinka Chartijos III antraštinę dalį „Lygybė“, 21–26 straipsnius. Po šio sprendimo 2016 m. birželio 31 d. MRRFEU priėmė sprendimą dėl *Konkurencingumo ir sanglaudos veiksmų programos paraiškų teikėjams ir paramos gavėjams skirtų gairių dėl horizontaliųjų principų įgyvendinimo* įsigaliojimo. Rengiant šį dokumentą, be kita ko, dalyvavo Kroatijos vyriausybės Lyčių lygybės biuras (kr. *Ured za ravnopravnost spolova*), Neįgalųjų reikalų ombudsmenės biuras, Ombudsmenės biuras ir Lyčių lygybės ombudsmenės biuras (kr. *Ured pravobraniteljice za ravnopravnost spolova*). Šios gairės, kuriose pateikta Chartijos sąvokų ir nuostatų santrauka, yra prieinamos https://strukturnifondovi.hr/dokumenti/?doc_id=578&fondovi=esi_fondovi. *Konkurencingumo ir sanglaudos veiksmų programos paraiškų teikėjams ir paramos gavėjams skirtų gairių dėl horizontaliųjų principų įgyvendinimo* nuostatos įtraukiamos ir ypač pabrėžiamos visuose OPCC konkursų dokumentuose, kaip parodyta čia. Be to, OPCC skatina [Chartijos taikymą] tiesioginėmis infrastruktūros investicijomis, kuriomis padedama pasiekti Chartijos tikslus investuojant į infrastruktūrą, skirtą pažeidžiamiausioms visuomenės grupėms, kad būtų užtikrintos jų žmogaus teisės. Dabartiniu finansavimo laikotarpiu daromos OPCC investicijos pagal šiuos Chartijos straipsnius: 35 straipsnį (Sveikatos apsauga), 14 straipsnį (Teisė į mokslą), 24 straipsnį (Vaiko teisės), 25 straipsnį (Pagyvenusių žmonių teisės), 26 straipsnį (Neįgalųjų asmenų integravimas) ir kt.

MRRFEU organizacinis padalinys Projektų rengimo ir įgyvendinimo koordinavimo tarnyba koordinuoja horizontaliųjų principų – nediskriminavimo, lyčių lygybės, neįgalųjų teisių ir darnaus vystymosi – taikymą.

Kroatijos vyriausybės Žmogaus teisių ir tautinių mažumų teisių biuras planuoja įtraukti poreikį įgyvendinti priemones, kuriomis siekiama didinti informuotumą apie ES pagrindinių teisių chartiją ir jos matomumą, taip pat švietimą apie Chartiją, į planuojamą strateginį dokumentą žmogaus teisių rėmimo ir apsaugos srityje (2019–2024 m. nacionalinė žmogaus teisių apsaugos ir rėmimo programa).

Priemonės, padedančios geriau suprasti Chartiją ir kada ji taikoma

- Specialistams (teisės aktų leidėjui, administracinėms institucijoms, teisėsaugos institucijoms, teismams, praktikuojantiems teisininkams),
- piliečiams.

Kiekvienais metais Teisės akademija (kr. *Pravosudna akademija*) stengiasi įtraukti mokymą apie ES pagrindinių teisių chartiją į savo Teismų pareigūnų ir kitų teismo darbuotojų visą gyvenimą trunkančio profesinio tobulėjimo programą. Akademija taip pat dalyvauja pagal Sąjungos programas finansuojamuose ES projektuose, skirtuose mokymuisi apie Chartiją.

To pavyzdys – projektas „Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija teisinėje praktikoje“ (*Judging the Charter*), kurį Kroatijoje įgyvendina Ombudsmenės biuras, kartu su Teisės akademija, kaip viena iš asocijuotųjų partnerių. Pagal šį projektą 2017 m. keturi teisėjai dalyvavo dviejose tarptautinėse konferencijose, o 2018 m. surengti šeši vienos dienos trukmės praktiniai seminarai: trys bendrieji seminarai Chartijos tema (iš viso 41 teisėjui iš Zagrebo, Splito ir Osijeko) ir trys specializuoti seminarai apie prieglobstį ir diskriminaciją, surengti iš viso 46 teisėjams Zagrebe.

Taip pat svarbu paminėti pereinamojo laikotarpio priemonės projektą „Mokymo teismų sistemoje kokybės gerinimas – ES teisės mokymasis ir mokymasis internetu“, kuris užbaigtas 2018 m. kovo mėn. Kartu su praktinių seminarų ir nuotolinio mokymo kursų organizavimu šis projektas apėmė Europos teisės srities mokymo programos parengimą; Teisės akademija galės toliau ją taikyti savo pačios programoms. Viena iš apimamų temų buvo „ES pagrindinių teisių chartija: jos taikymo sritis ir taikymas nacionaliniu lygmeniu“, ir, remiantis susijusia medžiaga, 2019 m. buvo surengti keturi praktiniai seminarai iš viso šešiasdešimčiai dalyvių pagal viso gyvenimo nuolatinio profesinio tobulėjimo programą.

Kitų ES šalių ar kitų ES suinteresuotųjų subjektų parengtų Chartijos priemonių naudojimas ir skatinimas

ES pagrindinių teisių agentūros vadovas *Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos taikymas teisėje ir formuojant politiką nacionaliniu lygmeniu* buvo pristatytas kaip teisėkūros procese dalyvaujančių valstybės tarnautojų mokymo kurso dalis. Šį mokymo kursą 2019 m. sausio 30 d. surengė Ombudsmenės biuras, bendradarbiaudamas su ES pagrindinių teisių agentūra.

Be to, po ES pagrindinių teisių agentūros metinės pagrindinių teisių ataskaitos (kuri apima skyrių apie naudojimąsi Pagrindinių teisių chartija nacionaliniu lygmeniu) paskelbimo pilietinės visuomenės organizacija Zagrebo žmogaus teisių namai platina šią ataskaitą, ją paskelbdama savo socialinės žiniasklaidos platformose.

Bendradarbiavimas su suinteresuotaisiais subjektais, siekiant skatinti naudotis ES pagrindinių teisių chartija ir didinti informuotumą apie ją

Teisių gynėjų ir nacionalinių valdžios institucijų bendradarbiavimo pavyzdžiai, kaip prisidedama prie geresnio Chartijos supratimo ir naudojimosi ja

Ombudsmenės biuras, bendradarbiaudamas su ES pagrindinių teisių agentūra, surengė du praktinius seminarus, kuriais siekta didinti informuotumą apie Pagrindinių teisių chartiją:

- 2019 m. sausio 30 d. Nacionalinės viešojo administravimo mokyklos (kr. *Državna škola za javnu upravu*) patalpose buvo surengtas valstybės tarnautojų mokymas. Šio mokymo tikslas buvo didinti teisėkūros procese dalyvaujančių valstybės tarnautojų informuotumą apie Pagrindinių teisių chartiją, ypač daug

dėmesio skiriant 51 straipsniui, kuriame nustatyta Chartijos taikymo sritis. Kaip šio mokymo dalis taip pat buvo pristatytas Agentūros vadovas *Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos taikymas teisėje ir formuojant politiką nacionaliniu lygmeniu*.

- 2019 m. sausio 31 d. Žmogaus teisių namuose buvo surengtas pilietinės visuomenės atstovų mokymas. Šis mokymas buvo orientuotas į galimybę taikyti Chartiją vykdant kampanijas ir žmogaus teisių rėmimo veiklą, taip pat remiant asmenis, kurių teisės pažeistos, ir ypač daug dėmesio skiriant strateginiams ieškiniams.
- Pagrindinių teisių chartija taip pat cituojama ombudsmenės 2018 m. ataskaitoje, pristatytoje Kroatijos parlamentui 2019 m. kovo pabaigoje.

Nacionalinių valdžios institucijų ir akademinės bendruomenės bendradarbiavimo pavyzdžiai, kaip prisidedama prie geresnio Chartijos supratimo ir naudojimosi ja

Zagrebo universiteto Teisės fakultete (kr. *Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu*) informuotumas apie Chartiją didinamas paskaitomis studentams antraisiais ir penktaisiais studijų metais, taip pat pouniversitetinių studijų lygmeniu.

Antraisiais studijų metais pagrindinių teisių apsaugai ES (įskaitant Chartiją) skiriamos dvi paskaitos, kaip pagrindinio Europos viešosios teisės kurso dalis. Penktaisiais metais teisės studentams suteikiama galimybė rinktis kursą *ES pagrindinės teisės*, dėstomą anglų kalba. Taip pat neseniai parengtas universiteto vadovėlis apie pagrindines teises Europos Sąjungoje, kuriame daug dėmesio skiriama diskriminacijos uždraudimui. Be to, pagrindinių teisių apsaugos mokoma per „Institucijų ir ES teisinės sistemos“ kursą – tai yra ES teisės specializuotos studijų programos dalis.

Nevyriausybinių iniciatyvų pavyzdžiai, kaip jūsų šalyje skatinama naudotis Chartija ir didinamas informuotumas apie ją

Zagrebo žmogaus teisių namai kiekvienais metais dalyvauja Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūros (FRA) apklausoje, atliekamoje rengiant jos metinę pagrindinių teisių ataskaitą, apimančią skyrių apie naudojamą Pagrindinių teisių chartija nacionaliniu lygmeniu. Toje ataskaitoje apžvelgiama valstybių narių teismų praktika, kurioje remiamasi Chartija arba daroma nuoroda į ją, naudojimasis Chartija per parlamentines diskusijas ir priimant naujus teisės aktus, taip pat Chartijos reprezentavimas akademinės spaudos straipsniuose. Kaip jau minėta, po šios ES pagrindinių teisių agentūros ataskaitos paskelbimo Zagrebo žmogaus teisių namai ją išplatina ir paskelbia savo socialinės žiniasklaidos platformose.

Be to, kaip jau minėta, Zagrebo žmogaus teisių namuose 2019 m. sausio 31 d. įvyko ES pagrindinių teisių agentūros ir Kroatijos ombudsmenės biuro organizuotas seminaras apie ES pagrindinių teisių chartiją. Šiame seminare, kuriame dalyvavo pilietinės visuomenės ir nepriklausomų žmogaus teisių institucijų atstovai ir kiti suinteresuoti teisės specialistai, nagrinėtos tokios temos kaip Chartijos reikšmė ir funkcijos, o kartu per visą dieną trukusį mokymo kursą vyko su jos taikymu praktikoje susijusios pratybos.

■ Paskutinis naujinimas: 23/02/2022

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.